

POSITIEVE BENADERING EN PLANMATIGE AANPAK DOEN WONDEREN

Lezen is Top

tekst Marijke Nijboer

Twintig minuten stillezen, liefst in een doodstille klas: hoe zou dat uitpakken? Op de Rotterdamse sbo-scholen Van Heuven Goedhart en Sonnevancck hadden ze er een hard hoofd in. Maar binnen afzienbare tijd zagen leerlingen het stillezen als een onderdeel van hun vaste routine. Na afloop vertellen ze graag over hun boek, óók de zeer zwakke lezers.

De bibliotheek van de Sonnevancckschool is gerenoveerd door pabo-studenten

Dat komt mede door de heldere regels, denkt intern begeleider Marja Schellenberg. 'Tijdens het stillezen wordt er niet gepraat en gelopen, niemand gaat naar de wc en er komen geen buitenstaanders de klas binnen.' Wie wil, mag na het stillezen vertellen over z'n boek. Ook de leerkracht leest tijdens het stillezen, en vertelt waardoor hij is gegrepen. De Van Heuven Goedhart en de Sonnevancck kozen voor Lezen is Top (LIST) omdat het leesonderwijs een impuls kon gebruiken. Een aantal jaren geleden bereikte de gemiddelde sbo-leerling een leesniveau tussen groep vier en vijf van het basisonderwijs, en dat was op deze scholen niet anders.

Leesplezier

Mary Gerritse, die vanuit de CED-Groep LIST-scholen begeleidt: 'We sturen aan op zoveel mogelijk leesplezier. Kinderen kiezen een boek dat ze leuk vinden, welk AVI-niveau het heeft is minder belangrijk. We zorgen er wel voor dat kinderen voldoende uitgedaagd worden. Als ze op hun tenen moeten staan, blijken ze meer op te steken.' Er hoeft niet

altijd extra leestijd te worden ingeroosterd. 'Maar je moet er wel op letten dat je leestijd effectief wordt besteed.' De zwakkere lezers lezen eerst in duo's hardop. Daarbij worden kinderen met verschillende leesniveaus aan elkaar gekoppeld, omdat dat stimuleert. Als twee kinderen achterin de klas rommelen in plaats van lezen, beent de leerkracht er niet heen, maar probeert hij ze non-verbaal weer naar hun boek te sturen. Je moet de klas een beetje kunnen loslaten, zegt Marja: 'Als de hele klas leest, gaan die twee vaak ook vanzelf weer aan het lezen.' Ook belangrijk: positief blijven. De leerkracht geeft de twee rommelaars achteraf niet op hun kop, maar zegt: ik zag dat je niet las. Hoe komt dat, is het boek niet leuk?

Ommezwaai

De introductie van LIST betekende een ommezwaai voor het leesonderwijs. Marianne Geraets, intern begeleider op de Sonnevancck: 'Bij het aanvankelijk lezen werkten we net zolang aan dezelfde letter totdat vrijwel iedereen deze beheerste. De zwakkere lezers

Stillezen op de Van Geuven Goedhartschool: er wordt niet gepraat en gelopen, niemand gaat naar de wc en er komen geen buitenstaanders de klas binnen. foto's Jan van der Meijde

bepaalden het tempo. Dat gaf sommige kinderen, die al waren vastgelopen op een reguliere basisschool, wéér een gevoel van mislukking.' Nu wordt vastgehouden aan de planning, waarbij veel wordt herhaald met de zwakkere lezers. Kinderen komen zo sneller tot een hoger technisch leesniveau.

'Als lezen leuk is, leer je het sneller'

Leerkrachten vinden de instructieroutines van LIST erg handig. Bij het aanvankelijk lezen komen bijvoorbeeld dagelijks dezelfde zes blokjes terug: spellen, ondersteund lezen, duolezen, zelfstandig lezen, luisteren naar voorlezen en creatief schrijven.

Gedichtjes

Over dat laatste onderdeel vertelt Erica Duiser, leesspecialist van de Van Heuven Goedhart: 'Wij hebben kinderen gedichtjes laten schrijven. Als dat niet lukte met woorden, mochten ze een tekeningetje gebruiken.

Iedereen droeg z'n eigen gedicht voor.' Marja: 'Als het leuk is, gaat dáár de energie in zitten, en niet in probleemgedrag.' De twee scholen lieten hun bibliotheek renoveren door pabo-studenten. Er werden nieuwe titels aangeschaft, waarbij de studenten erop letten dat er een evenwichtige collectie ontstond. De kinderen houden allemaal een leeslogboekje bij. 'Het is belangrijk dat de leerkracht weet wat kinderen graag lezen, en dat hij de kinderliteratuur bijhoudt,' zegt Mary.

Resultaten

Twee keer per jaar wordt de voortgang getoetst. Marianne is zeer tevreden over de resultaten. Na een half jaar werken met LIST is 90 procent van haar schoolverlaters minimaal één AVI-niveau vooruitgegaan. 'Sommigen zelfs twee of drie niveaus. Dat is heel goed als je bedenkt dat onze meeste kinderen zwakke lezers zijn.'

Lezen is Top

Lezen is Top (LIST) verbetert de leesprestaties en bevordert de leesbeleving van leerlingen in het regulier en speciaal basisonderwijs. Dit initiatief van Hogeschool Utrecht, met de CED-Groep als mede-uitvoerder, gaat ervan uit dat vrijwel alle kinderen vlot kunnen leren lezen, mits ze voldoende tijd krijgen en de juiste instructie ontvangen. LIST werkt planmatig: van techniek naar begrip en beleving; van hardop naar stillezen; van remediëren naar preventie en vroegtijdig ingrijpen; van methode naar didactiek.

Meer weten?

Mary Gerritse
m.gerritse@cedgroep.nl
010 4071731

